

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 25. август 2005.

Нова серија, г. XV, бр. 34

Велики број гостију из Србије

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

Преображење у Сентандреји

Међународни фолклорни фестивал у Мохачу

Представљене српске игре из Мађарске

Међународни фестивал у Мохачу сматра се традиционалним, наима, у организацији месне самоуправе између 17. и 22. августа по девети пут је приређен а окупио је 12 фолклорних друштава и 400 плесача те музиканата како из Мађарске тако и иностранства.

Из Србије и Црне Горе овом приликом није било учесника а позив није био упућен ни српском фолклорном ансамблу из суседне Хрватске... Ипак, заљубљеници српских народних игара нису били ускраћени, наима, за представљање лепота српског фолклора побринули су се чланови Културно-уметничког друштва «Мохач» предвођени уметничким руководиоцем, уједно и кореографом Стипаном Филаковићем.

Популарни и широм Мађарске познат Фила већ 32 године предводи ансамбл у којем игра близу 200 играча а на бину је поставио и «Српске игре из Мађарске», кореографију која се базира на фолклорној грађи преузетој и наслеђеној од Љубице Галић-Пачко. Стипан нам је и приликом извођења

српских игара на фестивалу са поносом истицао улогу учитељице Љубице која је у Сантову пре отприлике 40 година у бројне своје ученике усадила љубав према фолклору па тако и према српским играма и песмама! Та љубав траје и дан данас па су млади Мохачани одевени у српске народне ношње, водећи се корацима, саветима и замислима свог кореографа и уметничког руководиоца, веома успешно извели кореографију «Српских игара у Мађарској».

Наравно, она има и одређене сегменте које потичу из Србије (као што је и «Играле се делије»), међутим, укупни дојам био је веома позитиван а то су потврдили и френетични аплаузи публике!

Иначе, у оквиру фестивала у Градоначелничком уреду одржан је и кратак форум на којем су размењена искуства о даљој сарадњи културно-уметничких друштава (скупу су присуствовали и позвани гости из Бачке Паланке) а 9. по реду Међународни фестивал у Мохачу окончан је дефилом кроз град, гала-програмом и играчком до зоре.

Предраг Мандић

Новосадски хармоникаши у Печују

Широм Мађарске 20. августа достојно је прослављен национални празник а целодневну прославу у Печују, на позив Печујског сајма, својим наступом увеличала су и два млада хармоникаша из Новог Сада, Никола Танацковић и Александар Александровић, ученици Музичке школе «Исидор Бајић».

Печујци су младе уметнике запамтили приликом последње своје посете партнерском граду Новом Саду када им је приређен пријем, прапућен пригодним културним програмом у којем су наступала и два талента. Већ тада, одушевљен њиховим извођењем, један од руководиоца Печујског сајма наговестио је да би их радо позвао у

престоницу Жупаније Барање – та жеља се обистинила 20. августа.

Млади хармоникаши предвођени са својим професорима Робертом Папиком и Надом Вјештицом печујској публици представили су се двадесетоминутним програмом а наступ су имали и сутрадан 21. августа. Они су извели класична дела од аутора као што су Дербенко, Скарлати, Власов, Бах и други...

Ученици Музичке школе «Исидор Бајић» топло су поздрављени од стране публике а Нада Вјештица, професор образовне установе, старе 90 година, изразила је наду да ће ускоро доћи и до тешњег повезивања музичких школа у Печују и Новом Саду!

Предраг Мандић

Храмовна слава у Десци

Главни организатори храмовне славе у Десци – Дешчанска српска православна црквена општина, месна Српска мађинска самоуправа и Културно-уметничко друштво „Банат“ – побринули су се да и овогодишње празновање црквене славе, Преображења Господње, 19. августа буде достојно и свечано!

На славу су позвали и црквени хор из Румуније а одлука је пала на Хор „Св. Саве“ из Великог Сентмиклуша.

У дешчанском српском православном храму у 10 сати је отпочела света литургија коју су служили протојереј Илија Галић, архијерејски намесник, парох батањски, протојереј Бранислав Галић, парох сегедински, јереј Далибор Миленковић, парох батски, јереј Светомир Миличић, парох дешчански и протојакон Василије Марковљев.

Поводом великог црквеног празника и храмовне славе, говоривши о значају црквеног празника и слави, свечану славску проповед одржао је јереј Далибор Миленковић а окончањем преподневне прославе Преображења Господње, коју је улепшало и традиционално освећење грожђа, Дешчани и њихови гости отишли су на заједнички славски ручак, трпезу љубави.

И приликом вечерња, са резањем славског колача и благосиљањем кољива, одржана је свечана славска беседа – овај пут, присутним српским православним верницима из Деске и околине обратио

се јереј Драган Керпанишан из Велике Чанади, Румуније.

Ваља истаћи да је овогодишњи кум славе био Стојан Брцан са вереницом Снежаном а за следећу годину часних обавеза кумства са супругом Ђуром примила се Олга Новков-Чупић, некадашња Дешчанкиња која данас живи у Бати. Веома радосна чињеница је да се у Десци већ унапред три-четири године зна ко ће кумовати, наима, кумство представља посебну почасти па су се многи већ унапред јавили и изразили жељу да желе постати кумови славе!

Окончањем поподневног дела прославе црквене славе Преображења Господње, у порти богомоље зачула се музика и песма а општеном веселењем затим је представљено у месном ресторану...

У угоститељском објекту за добро расположење гостију побринуо се Оркестар Миће Јанковића из Новог Сада који је том приликом пратио и вокалне солисте Милана Прунића те Марију Мацу Драчански. Мићин састав ни овом приликом није подбацио: играло се, певало, ћаскало, дружило – славски бал је приведен крају у ранојутарњим сатима а са шефом Великог народног оркестра РТВ Нови Сад заљубљеници лепе народне песме и музике моћиће се срести 28. августа у Ловри, поводом храмовне славе Велике Госпојине, када ће се популарни свирац придружити члановима Оркестра «Весели Војвођани» из Бачког Брега.

Преображење у Сентандреји

Велики број гостију из Србије

Храмовна слава, Преображење из године у годину окуља све већи број гостију који у Сентандреју долазе из разних крајева Мађарске, односно Србије и Црне Горе. Својим присуством велику црквену свечаност увеличао је Његово преосвештенство епископ браничевски, г-дин Игњатије, који је уз саслужење свештеника браничевске и епархије будимске у пре-

сачували свој језик, културу и обичаје.

У црквеној порти затим је приређено народно весеље на којем су присутне забављали чланови Културно-уметничког друштва „Бранково коло” из Сремских Карловаца. Весели Војвођани успешно су извели сплет српских игара, представивши на тај начин публици само део наше богате

подневним сатима служио свету архијерејску литургију. Овом приликом владика Игњатије обавио је чин освећења грождја.

После подне, на вечерњу појао је камерни хор младих из Пожаревца, а у изузетно свечаној атмосфери, у цркви препуној православних верника, као и припадника других вероисповести, владика Игњатије пререзао је славски колач и благосиљао кољиво за које се побринула српска православна црквена општина у Сентандреји. У крајој славској беседи, Његово преосвештенство епископ браничевски свечарима је честитао храмовну славу и поручио да Срби у Мађарској и надаље треба да улажу напоре како би на овом простору

фолклорне баштине. Слављу су присуствовале и делегације из Сремских Карловаца и Панчева на челу са градоначелницима, а овом приликом представници Српске самоуправе у Сентандреји са гостима су преговарали о могућностима међусобне сарадње у наредном периоду.

Славље је потом настављено на Тргу цара Лазара поред Дунава где је на импровизованој бини наступио оркестар из Сремских Карловаца. Њему су се после извесног времена придружили и домаћи музичари што је још више допринело да атмосфера и укупан утицај о овогодишњем слављу буде још лепши и веселији.

С. М.

XIII летња ликовна колонија у Сентандреји

У знаку ширења међународног угледа

У сентандрејском Српском клубу 14. августа отворена је 13. по реду летња ликовна колонија. Скромној свечаности поред осталих су присуствовали амбасадор СЦГ у Будимпешти, Предраг Чудић са сарадницима и заменик градоначелника Сентандреје, Левенте Радвањи. За учеснике је, затим, у ресторану „Корнер” на Тргу цара Лазара приређен скроман коктел. Организатори, Српска самоуправа у Зуглоу и Галерија „Перо” из Београда, потрудили су се да на двонедељно дружење позову уметнике различитих профила и генерација, па су се тако међу њима нашла нека нама већ позната, али и много нових имена. Из Србије су у Мађарску допутовали: Даница Баста, Душан Микоњић, Јелена Минић, Љубица Николић, Милан Парадиновић и Љиљана Стојановић, из Италије Клаудија Кијанучи, из српске заједнице овде су стварали Милан Ђурић и Горан Димић, а међу мађарским уметницима нашла су се Магда Ваго, Андраш Вег, Агнеш С. Варга и Едит Финта.

За учеснике су током протеклих дана организовани различити излети са циљем да што је могуће више упознају околину у којој бо-

раве. Поред детаљног обиласка Сентандреје, посетили су Јегру и Будимпешту, а 25. августа у Српском клубу одржан је округли сто на тему, „100 година прве српске, односно, југословенске ликовне колоније у Сићевцу”. Уводна излагања одржали су академски сликар, Имре Сакач, потпредседник Европског савеза ликовних колонија, Тијана Палковљевић, помоћник директора Галерије Матице српске у Новом Саду и академски сликар Шандор Арањи, шеф катедре за графику високе школе „Ђула Лухас” у Сегедину.

Овом приликом било је речи о могућностима регионалне сарадње на пољу ликовне уметности, као и о прошлости и актуелном тренутку ликовних веза две земље. Отварање завршне изложбе предвиђено је за суботу, 27. август у сентандрејској Градској кући, у присуству секретара за културу града Београда Горце Мојовић, градоначелника Габора Мијакића и других. У уметничком делу програма наступиће цез група „Јасна и Балканеска”, а како је најавио представник организатора Пера Ластић, присутни ће моћи да уживају и у каталожском издању уметничких радова.

С. М.

Освећење обновљеног часног крста у Шумберку

Свечаном чину присуствовали и Срби и Мађари и Немци

У барањском насељу Шумберку, где је некада, средином XIX века живело преко 800 житеља српске народности, данас је остало само четири српске душе! Породица Перкатлић... Породица која води бригу и стара се о српској православној цркви, посвећеној светом великомученику Георгију, и о старом српском православном гробљу које је дуго времена било запуштено, међутим, трудом и залагањем Перкатлићевих добија нов изглед.

У очувању српских црквених, културно-историских вредности малобројној српској заједници у сусрет излазе и мештани предвођени са Локалном самоуправом на челу са начелником Тамашом Чоботом. Максималну помоћ пружили су и приликом обнове часног крста испред месног српског православног храма до чијег освећења је дошло 13. августа текуће године.

У порти древне светиње уприличена је пригодна свечаност, наиме, најпре је месни мешовити хор на челу са хоровађом Ференцом Михелисом извео песму «Кажи ми срце једну песму» а потом је освећење часног крста обавио јереј Милан Дујмов, администратор шумберачке парохије који се на мађарском језику захвалио свима који су учествовали у реализацији радова. Међу њима били су и потомци некадашњих шумберачких Срба те Сеоска самоуправа предвођена са начелником Тамашом Чоботом који нам је рекао: «Истина је да се српска заједница у Шумберку састоји од једне породице, међутим, духовно наслеђе шумберачког српског православног храма представља неодвољиви део Шумберка који се надовезује историјату, прошлости и садашњости насеља! Баш зато, ми у Сеоској самоуправи тако осећамо да светињу и српско православно духовно наслеђе морамо да сачувамо и за будућа поколења. У томе је посланичко тело одлучно и сагласно а то потврђује и чињеница да смо и обнову часног крста једногласно прихватили и

материјално потпомагали. И у будуће, сходно финансијским могућностима, пружимо материјалну подршку како би се свети храм и даље улепшавао, дотеривао, наиме, он се налази у самом центру насеља а нама је веома стало да шумберачки центар буде леп, привлачан. Иако смо ми обезбедили и финансијску и моралну подршку, најалост, САПАРД конкурс који смо поднели у циљу реконструкције месне српске православне цркве није нам уродио плодом. Међутим, при обнови светиње ми ћемо и у будуће изаћи у сусрет Српској православној цркви: сходно могућностима, обезбедићемо и материјална средства а помоћ ћемо пружити и у практичној реализацији радова. То зато наглашавам јер се иза слојева креча, барем према нашем мишљењу, налазе драгоцене фреске, дакле, главни циљ би био да се слојеви креча одстране и поново открију лепоте зидног сликарства којем бисмо желели прикључити и обнову иконостаса! Дакле, крајњи циљ је потпуна унутрашња и спољашња реконструкција светога храма, наиме, и приликом посете насељу, главни архитекта Будимске епархије истакао је нов проблем а то је да се зидови светиње удаљавају једни од других, дакле, богомоља је у некој врсти покрета. То морамо зауставити – заједничким снагама, чини ми се, можемо решити све проблеме.»

Након освећења обновљеног часног крста и пригодне свечаности, у месном српском православном храму уследила је света литургија служена поводом Преображења Господњег у оквиру које је грожђе осветио јереј Милан Дујмов, администратор шумберачке парохије. Он се и том приликом обратио многобројним мештанима и њиховим гостима: «Драга Браћо и Сестре! На данашњи дан у овој светој храму славио Преображење Господње и славио један чудесан догађај, обнављање часног крста пред нашим светим храмом. Часни и животворни крст

обновљен је вашим и трудом овога села Шумберка. Још једанпут свима се захваљујем који су се трудили око обнове овога крста а захваљујем се и свима онима који су пореклом из овога места и нису штедели труда, материјалних прилога за обнову нашега крста. Крст је сила и знамење, крст је спасење као што каже наша духовна народна песма и заиста је тако! И свима осталима који су хришћани, крст је заиста она непобедива тврђава, оно знамење на којем је Господ наш Исус Христос био распет и Његовим Васкресењем узвратио овај крст и ми зато га и славићемо.»

Обнова часног крста у Шумберку, иначе, коштала је 107.000,- форинти а да он поново заблиста у својој старој слави својим прилозима допринели су и Светозар Петковић из Мохача, Славко Кашанин из Липове те Младен Грубић из Печварада!

Окончањем свете литургије српски православни верници из Печварада, Липове, Мохача и Печуја од стране Љубице Перкатлић, старатеља шумберачког српског православног храма поведени су на српско православно гробље: тамо их је дочекао нов приказ, наиме, већ на самом улазу посебна табла упозорава пролазнике да су стигли до светога места где почивају многобројни српски православни верници! Иначе, ни трага нема од оне огромне цунгле која је некада завладала надгробне споменике...Највећу заслугу за дотеривање старог српског гробља има и дужно признање мора се одати

Отац Милан Дујмов испред обновљеног крста

Љубици Перкатлић која и даље неуморно ради на спашавању старих надгробних споменика: чисти их, фарба, улепшава, поставља на добро видљива места и истиче: «Како гробље тако и цркву желим да сачувам, наиме, ово је некада право српско село било и заслужује да се сачува од заборава! Иако је национални састав насеља битно измењен – више је Мађара и Немаца – ипак, сви долазе у наш свети храм и заједно се помолимо, штавише, помажу нам. Заиста су добри људи, увек спремни да нам изађу у сусрет!»

После ових речи не преостаје ни нама ништа друго већ да се захваљимо свима онима који с дана у дан раде на очувању српског православног храма и старог српског гробља. Хвала Љубици Перкатлић, старатељу светиње и њеној породици на несребичном труду који улажу у спашавање црквених, културно-историјских вредности српског народа у Шумберку.

Предраг Мандић

Верници у српском храму...

... и испред њега

Митрополит Епархије загребачко-љубљанске и целе Италије господин Јован (Павловић)

Папина посета би користила Србији

„Било би веома добро уколико би посета папе Бенедикта XVI могла да се реализује пре отварања разговора о коначном статусу Косова, јер би његово упознавање с изузетно тешким приликама у којима живи српски живаљ у Покрајини и недвосмислене поруке које би након тога упутио светским званичницима биле веома значајне”.

Председавајући Папског већа за унапређење јединства хришћана, кардинал Валтер Каспер, изјавио је да папа Бенедикт XVI има намеру да посети Србију. Иако је кардинал Каспер навео да је још увек рано говорити о датуму посете, ипак је то прва званична најава те врсте откако је нови папа преузео дужност.

Митрополит Епархије загребачко-љубљанске и целе Италије господин Јован (Павловић) каже да би било веома добро уколико би посета папе Бенедикта XVI могла да се реализује пре отварања разговора о коначном статусу Косова, јер би његово упознавање с изузетно тешким приликама у којима живи српски живаљ у Покрајини и недвосмислене поруке које би након тога упутио светским званичницима биле веома значајне:

– Посете папе имају и пасторални и политички смисао, јер је и његова улога двојна – поглавар је цркве и шеф државе. Стога и свака његова мисија има изузетну тежину. У нашем случају поготово, јер његови апели имају великог одјека у светској јавности па самим тим и великог утицаја на политичаре. Слободно кретање, трговина, нормалан живот, морају бити обезбеђени свим људима на Косову, а не да то буде само привилегија Шиптара и Албанаца који су дошли из Албаније и запосели српска имања. Не могу ни страни великаши да тек тако одлучују о судбини Космета, превиђајући наше светиње, цркве и манастире, Пећку патријаршију, Дечане, Богородицу Љевишску. Ако Света столица има важну улогу у светској политици, а има, и ако се папа на Косову својим очима увери у то шта се тамо догађа и каквој су неправди изложени српски народ и српска црква, несумњиво је да би његов глас снажно одјекнуо – каже митрополит Јован, који, иначе, веома доб-

Митрополит загребачко-љубљански Јован са свештенством своје епархије

Не треба бити изван свих

– Још док је био кардинал, папа Јозеф Рацингер је добио позив да посети Србију. Иначе, реч је о једном од најученијих, најобразованијих теолога нашег доба, о коме се причало још док сам ја био студент шездесетих година прошлог века. У сваком случају, наша влада, али и сви Срби, требало би да се понашају гостољубиво и, као што примају друге државнике, тако да угосте и папу.

Не можемо се конзервирати у некакве паланачке задртости, јер ако искрено желимо добро свом народу и својој цркви, треба да размишљамо о будућности. Уосталом, и цариградски патријарх Вартоломеј је позвао папу да посети Цариград, а позив му је стигао и из Јерусалима.

размишљамо о будућности. Уосталом, и цариградски патријарх Вартоломеј је позвао папу да посети Цариград, а позив му је стигао и из Јерусалима.

При томе, наравно, треба разликовати надлежности. Држава мора да води рачуна о политичким димензијама евентуалне посете папе Бенедикта XVI, а црква о теолошким. Дobar однос државе и цркве се у овом случају подразумева.

Папа Бенедикт XVI

Ако у државном врху постоји интенција да се колико пре упути званичан позив папи да посети Србију, односно државну заједницу, сигуран сам да ће моћи да се пронађе заједнички језик и на овом другом плану. Званичан став Српске православне цркве је у компетенцији Светог архијерејског сабора, и ако питање посете папе Бенедикта XVI буде дошло пред њега, верујем да ће бити донета исправна одлука. Такође је важно напоменути да као

појединци ми можемо да износимо свој став, али када Сабор донесе одлуку, онда морамо сви стати иза ње, јер она представља званичан став наше свете цркве.

До сада је, међутим, управо унутар Српске православне цркве било отпора доласку папе?

– И даље ми није јасно због чега се ти, који су себе прогласили некаквим „чуварима православља”, толико боје папине посете. Зар бисмо ми, уколико би поглавар Римокатоличке цркве дошао у Београд и потом посетио српске енклаве на Косову и Метохији, изгубили веру, приметили православље, шта ли? Па православље је више угрожено у појединим српским главама, које се не придржавају хришћанског морала и које се лако блатом бацају на Српску православну цркву.

Треба бити разуман и размишљати о приликама у којима се налазимо, о чињеници да су Срби у светској политици негативно приказани, а такав став је последњих месеци само још више потенциран кроз „случај Сребреница”. С друге стране, одакле нам право и да папи онемогућавамо да посети своје вернике који живе на нашим просторима? Уосталом, ми у западним земљама служимо у католичким црквама јер немамо својих. Служимо у Вићенци, Милану, у Барију у катедрали где су мошти светог оца Николаја...

Да ли би посета папе Београду допринела и побољшању положаја Срба у Хрватској?

– Свакако се може очекивати да би папина посета остварила неке позитивне помаке и на том плану. Јер, ситуација је у овом тренутку далеко од добре. Србе повратнике прогоне, пребијају и убијају, а то сигурно не може бити стимулација за већи повратак. А сви треба да се врате на своја огњишта, и Срби, и Хрвати и Муслимани. Нажалост, не видим баш ни да међународна заједница води једнак курс према свима. Напротив. И зато би поруке Бенедикта XVI биле веома важне.

Д. Ј.

Нека се увери

– Ако Света столица има важну улогу у светској политици, а има, и ако се папа на Косову својим очима увери у то шта се тамо догађа и каквој су неправди изложени српски народ и српска црква, несумњиво је да би његов глас снажно одјекнуо – каже митрополит Јован, који, иначе, веома добро познаје прилике на Космету јер је неко време службовао у јужној српској покрајини.

Вест охрабрујућа, шансе мале

Верски аналитичар и ватиканолог Живица Туцић оценио је да су мале шансе да се замисао папе Бенедикта XVI о посети Србији и Црној Гори уопште оствари:

– Мислим да је ово што је рекао кардинал Каспер више знак љубазности, израз једне жеље, него што може до тога доћи. Сам папа има 78 година, а то није мало за предузимање путовања, при чему он и нема навику да много путује. Ипак, мислим да је добро то што он уопште има жељу да посети Србију и Црну Гору.

ро познаје прилике на Космету јер је неко време службовао у јужној српској покрајини.

Колико је реално да папа посети Србију до краја године?

– Још док је био кардинал, папа Јозеф Рацингер је добио позив да посети Србију. Иначе, реч је о једном од најученијих, најобразованијих теолога нашег доба, о коме се причало још док сам ја био студент шездесетих година прошлог века. У сваком случају, наша влада, али и сви Срби, требало би да се понашају гостољубиво и, као што примају друге државнике, тако да угосте и папу.

Не можемо се конзервирати у некакве паланачке задртости, јер ако искрено желимо добро свом народу и својој цркви, треба да

Сабориште у Гучи отворено је код Споменика трубачу у центру варошице у понедељак, 1. августа, дизањем саборске заставе и првом здравицом. У послеподневним сатима отворена је изложба драгачевских ткаља, ликовна и изложба фотографија. У вечерњим сатима, у Дому културе отворена је изложба поводом 190 година од Другог српског устанка и 60 година од победе над фашизмом. Потом је публици представљено неколико занимљивих књига и публикација које говоре о Драгачеву и Сабору, а дела су домаћих аутора.

Већ другог дана у 18 часова на позорници испред тих дана централног објекта у Гучи, месног Дома културе представили су се оркестри Божидара Луковића из Котраже, Радича Славковића из Ртију (учесници финалног такмичења) и неколико културно-уметничких друштава из Сутјеске, Зрењанина и Пожеге. Шлаг је, наравно, остављен за крај. Чувени оркестар Бобана Марковића од 20 часова одржао је незабораван двоипочасовни концерт о којем се причало све до наредне вечери, када је исто то поновио на главној саборској позорници, стадиону ФК „Драгачево“ пред заиста огромном масом људи. Бобану и његовим трубачима, који у Гучи после свих могућих освојених награда, већ неколико година свирају ван конкуренције, те вечери није сметала ни повремени киша, ни умор, а ни велики број камера, не само бројних телевизијских станица, већ и британске филмске екипе, која је овде снимала кадрове за филм „Љубав у Гучи“.

У међувремену, Гуча се великом брзином пунила хиљадама посетилаца из свих крајева света. Незаборавни провод под великим бројем шатри са још већим бројем трубачких оркестара, гарантовали су и ражњеви на којима су се окретали дебели овнови и прасићи, док се у земљаним лонцима полако крчкао свадбарски купус. На трпези бардак са драгачевском шљивовицом, врућа проја, сир и кајмак, а на улицама стари занати и занимања: опанчари, лицидери, грнчари, ткаље.

Примера ради у четвртак, 4. августа одржано је саборско венчање, а у импровизованом матичном уреду, у присуству родбине, пријатеља и, наравно, великог броја новинара брак су склопила чак три пара из тог краја. На игралишту преко реке Бјелице приређен је народни вишебој где су вештину и снагу одмеравали мајстори у старим спортовима: гађању кроз прстен јабуке, рвању у кости, бацању камена с рамена, скоку у даљ и у вис из места. Због кише је тог дана поподневни културно-уметнички програм изостао, али су зато увече, упркос лошем времену, испред Дома културе популарна Биљана Ристић и група „Бистрик“ (познати као извођачи музике у филму „Зона Замфорова“), током два сата певања и свирања публици приредили заиста несвакидашњи уметнички доживљај.

Смењивање трубачких оркестара, мушких и женских певачких

45. Драгачевски сабор

Кад труба загрми

група, културно-уметничких друштава, на истом месту настављено је и у петак, петог дана Сабора током преподнева, а у поподневним часовима на приредби под називом „Победили су, заслужили су“, наступили су лауреати прошлогодишњег Драгачевског сабора, оркестри Фејата Сејдића, Вељка Остојића, Радича Славковића и многи други. Концерт иностраних трубачких оркестара на стадиону, такође праћен кишом, одржан је увече уз учешће веома занимљивих група из Шведске, Словеније и чак три оркестра из Француске. Уз музику са разних меридијана публика је и поред кише која је повремено падала заиста уживала, а овај концерт приказао је Сабор као заиста светску манифестацију.

Да у Драгачеву и без петлова зора свиће показало се у суботу када су се тачно у седам сати са околних брда огласиле прангије. Док су Гучу потресали заглашујући плотуни, најављујући нови дан, са четири стране, четири краја света кренули су трубачи позивајући на уранак оне који су прилегли да прикупе снагу за нови дан. Сусревши се код Споменика засвирали су сложено, заједнички, а затим се опет раздвојили, свако на своју страну. Одржано је потом такмичење здравичара на којем је по трећи пут заредом титулу најбољег, плакету Сабора и буклију освојио Велибор Величковић из Сјенице. Најлепшу народну ношњу ове године носили су Младена Гојковић из Чачка (такође вишегодишња победница) и Александар Тодосијевић из Брђана (ношње из Шумадије). Овај део програма пратили су трубачи Дејана Лазаревића, а право освежење били су и млади Гучани из КУД „Драгачево“. Улицама је у поподневним сатима продефиловало 56 учесника Сабора међу којима је био велики број оркестара, културно-уметничка друштва и певачке групе. На такмичењу младих оркестара по први пут наступили су и пионири (о резултатима смо писали у претходном броју СНН), а од 23 сата на главној позорници одржан је поноћни концерт на којем се надсвиравало 12

трубачких оркестара. Око 20 000 посетилаца уживало је у свирци која је жарила и палила до раних јутарњих сати. У поноћ је приређен велики ватромет.

Последњег дана Сабора, који је, као и претходни, започео трубачком будилицом, учесници су праћени огромном масом људи још једном продефиловали кроз Гучу, да би потом на платоу испред Дома културе била приређена импровизација драгачевске свадбе са почетка XX века. У три сата на стадиону је започело велико финале. Нешто као куп шампиона у фудбалу, или Вудсток у Србији. Били су тамо сви, од политичара, високих представника Владе Републике Србије, јавног и културног живота, па све до познатих естрадних звезда. После пуцања из прангија, проломиле су се звуци песме „Са Овчара и Каблара“, коју су заједнички одсвирали сви такмичари, а присутни су устали кад да се свира химна. Током четворочасовног програма наступило је 19 оркестара држећи се строго прописаних пропозиција (стара народна песма и коло из краја из којег долазе), а стручни жири на челу са етномузикологом мр Мирјаном Закић одлучио је да за прву трубу Сабора прогласи Дејана Лазаревића из Ужица. Титулу најбољег оркестра понео је оркестар

Ненада Младеновића из Врања, награда за најизворније музицирање, „Златна јабука“ припала је оркестру Божидара Луковића из Котраже, а Златну трубу, награду публике освојио је Дејан Петровић из Ужица. Након што су после четири сата проглашени најбољи, присутне је заплуснуо огроман талас одушевљења, а еуфорична маса победнике је до центра Гуче носила на рукама, развијајући истовремено непрегледно саборско народно коло. Крај Сабора означио је и почетак продужетака јер је у међувремену донета одлука да се празник трубе због великог интересовања незванично настави још три дана. У краћој оцени такмичарског дела председница жирија Мирјана Закић између осталог је рекла:

– Нама је јако важно да колико год се то може, очувамо аутентичност. Што се пак броја, квантитета тиче, много је више оркестара у југоисточној Србији. Међутим, морам да кажем да се последњих година изузетно развијају и оркестри из западне и североисточне Србије. Види се велика жеља да се трубаство поново негује, јер труба ипак не постоји „од Гуче“. Драгачевски сабор је природна последица постојања трубе на овом простору барем сто година. Фестивал у Гучи урадио је једну велику ствар. Труба се поново вратила у сва сеоска весеља, празновања, готово онако како је то некада било. Треба само водити рачуна о репертоару који се свира, а пре свега о начину извођења.

45. Драгачевски сабор прокоментаришао је и домаћин медијског дела манифестације, за представнике седме силе слободно се може рећи „новинарска мајка“, директор телевизијске станице Галаксија 32 из Чачка, Мишула Петровић:

– Дуго година пратим фестивал и све ми се чини да је то урађено Божјом вољом, јер човек не може да направи нешто, а да овако изгледа. Можда се баш у Гучи догодио судар источног са западним музицирањем. Постојао је ривалитет између трубачких оркестара, ко ће „од западњака“ боље да свира оријенталну музику, а како ће то Бобан Марковић да одсвира наш Моравац и стару српску песму „Пшеничице ситно семе“, што је за њега била мисаона именица и домаћи задатак за све трубачке оркестре. Када су трубачи то укрстили са својим слухом и бриљантним осећајем за трубу, онда се овде дешава чудо. Иако је овде током недељу дана боравило преко 600 000 људи, никоме није представљало проблем да спава у аутобусу, колима, крај реке, по киши, при чему представља заиста фрапантан податак то да се овде никада није догодио неки тежи инцидент, у смислу, напили смо се па сад хоћемо да направимо неку глупост. Оно што је за Србију непојмљиво јесте да се увек свађамо око политике, а само овде никад није било свађе. И политичари се тога придржавају, а политика је овде шатра, купус, печење, трубачи и живот. То је, верујем, светски феномен.

С. М.

ЈЕЗИК НАШ

МАТЕРЊИ

Рубрику води: Предраг Степановић

„У ратара црне руке, а бијела погача”, каже народна пословица, а ја кажем, камо среће да је увек тако. Но нећемо сад анализирати народне пословице него ћемо се позабавити изразима у вези са руком којих има далеко више него оних о рамену.

„Будите увијек један другом на руци и слажите се”, каже Петар Кочић, из чега се види да *бити на руци* значи помоћи, помагати некоме.

Није у завидном положају онај ко је *везаних руку* јер то значи да је зависан од некога, да не може да ради по свом нахођењу или да је ограничен у располагању нечим. Супротно од тога је кад неко *има одрешене руке*, то јест кад сам одлучује шта ће и како ће, па ако је уз то још и *срећне руке*, успех неће изостати.

Он ми је *десна рука* каже се за онога ко нам је главни ослонац у нечему. Према њему треба да будемо *широке руке*, то јест дарезљиви.

Није паметно поћи у борбу *голим руку*, али ако је неко упоран и *голим рукама* може нешто постићи, остварити, урадити.

Дићи руку од нечега значи манути се узалудног посла. А кад о некоме установимо да је непоправљив, да је безнадежан случај, ми онда можемо *дићи руку од њега*, то јест напустити га. Но ни у којем случају немојмо *дићи руку на њега*, што може да значи и оно најгоре, убити га, или само физички напасти, ударити. Немојмо *дићи руку* ни на себе јер је то самоубиство или покушај самоубиства.

Држати дизгине или *узде* у (својим) *рукама* значи имати власт, управљати нечим, господарити, бити господар ситуације. Слично је и кад *неко држи конице* у својим *рукама* или *узме конице* у своје *руке*.

За *лопова* се каже да *има дуге руке*, док *живети на кратку руку* значи живети брзо, бурно, лекомислено, интензивно.

Кад је неко врло вешт у послу који обавља *рукама*, за њега се каже да *има златне руке*.

Оно што смо сазнали из самог извора или што смо купили без посреднике, то смо сазнали, односно купили *из прве руке*. А оно што иде тајно, иде *испод руке*.

Ићи некоме *на руку* значи помагати му, а кад нам посао *иде од руке* значи да га обављамо лако, без тешкоћа, са успехом.

Чешће сам чуо израз *док дланом о длан* у значењу врло брзо, у тренутку, али исто значи и *док руком о руку*. А кад нешто брзо прође, каже се *као руком однесено*.

ПИСМА

ИЗВЕШНОЈ

Окришај у осамдесет тројци

Свађа је гадна навика. Кад се заподене, никад јој краја. Започне је обично онај ко би да извређа или избрука супротну страну, али се ефекат ретко задржи на томе: избрукају се и један и други. Понајвише онај ко је започео кавгу. Међутим, у време када живот постаје све убрзанија филмска трака, људи обично сметну с ума да у препиркама нема дељег краја. И један и други су подједнако ружни и опори.

Знале су то, вероватно, и две госпође које су данас биле моје сапутнице на тролејбуској линији осамдесет тројке. Ако ни због чега другог, морале су то да знају због својих поодмаклих година за које сам сигуран да су их већ нечему научиле. Али и њих је изгледа у критичним тренуцима хватало оно пресуђујуће „ух, не издржах”, тако да се педесетак путника готово у исто време подгуркивало, колутало очима, дошаптавало и на крају грохотом смејало.

Шта је био узрок свађе, не знам. У ову причу укључио сам се тек када ми је са другог краја тролејбуса до уха допрло: „Ма пусти је, сигурно нека нервна болест”. Одмах ми је било јасно да нећемо дуго чекати на одговор и да дијалог неће бити ни мало кратак. А текао је, од прилике, овако:

– Иди ти па се лечи, видиш да си за лудницу! – огласила се на споменути коментар она којој је вероватно био упућен.

– Ма о чему да расправљам с тобом, балканска краво. Не знам само ко те доведе у град – узвратила је госпођа чијем изгледу, морам признати, такве речи уопште нису пристајале. Путници су већ били на ивици да прасну у смех.

– Ух, ти мени о Балкану, ђубре! Одакле ли си само дошла, хајде кажи ако смеиш!

Путници су полугласно коментарисали и смејали се све док возач наглим кочењем није зауставио возило и отворио врата.

– Доста је било, сада обе напоље! – наредио је, сав црвен у лицу. Путници су одједном ућутали, па и наше две сапутнице. Само су, скоро у истом тренутку, изустиле:

– Али зашто ја?!

Уследило је још једно наређење и госпође се, гуњајући, изгубише, свака на своју страну. Остаде ми да нагађам да ли је и колико ова прича била балканска.

Твој Драган

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Немања Радуловић у Будви

Публика 19. фестивала у Будви 14. августа била је сведок одличног концерта деветнаестогодишњег виолинисте Немање Радуловића, музичара који је све познатији широм света. Програм којим се Радуловић први пут представио у Црној Гори, дела Тартинија (Ђавољи трилер), Сен Санса, Сарасатеа, Брамса и Равера, оставио је без даха будванску публику, која је током концерта три пута устајала да се поклони младом уметнику што је, вероватно, незапамћено у историји музичког програма Града театра.

„Нови Паганини”, како га назива француска и европска критика, чији је уметнички пут кренуо од Ниша (где је рођен 1985) преко Немачке до француске престонице, први пут је наступао са седам година, са 14 је примљен на Високи национални конзерваторијум за музику у Паризу, у класи чувеног Патриса Фонтанарозеа, а са 16 је за собом већ имао око 600 концертних наступа, највеће светске и европске награде – „Антонио Страдивариус”, „Жорж Енеску”, „Јехуди Мењухин”, итд и био је победник престижних такмичења широм света, што му је додано и виолину чувеног Ђованија Батиста Гвадањинија из 1765. године.

Велики Јехуди Мењухин записао је у својој критици да је „Немања Радуловић виртоуз виолине са урођеном и нечувеном музикалношћу”, а награда „Музички Оскар”, коју додељује Светска асоцијација музичких талената, донела му је наступ у Кану, заједно са светским уметницима – чувеном Монсерат Кабале, Најџелом Кенедијем и Хилари Хан. Концерт у цркви Санта Марија ин Пунта био је и његов први наступ у Црној Гори.

Народни Музеј излаже у Јапану

Народни музеј из Београда припремио је изложбу „Непозната прича о модерној уметности”, која ће у наредних неколико месеци бити приказана у седам музеја широм Јапана. На изложби ће бити представљено 120 ремекдела најзначајнијих европских уметника који су стварали у другој половини деветнаестог и почетком двадесетог века, наводи се у саопштењу из српског националног музеја. Јапанска публика биће у прилици да види дела Реноара, Дегаа, Ван Гога, Сезана, Матиса, Пикаса, Шагала, Модилјанија и других великих уметника, из ризнице Народног музеја у Београду.

Рашке духовне свечаности

Традиционална културна манифестација Рашке духовне свечаности, дванаеста по реду, почела је 12. а завршена 20. августа. Почетак манифестације обележило је отварање изложбе радова учесника овогодишње ликовне колоније „Академија Јелена Анжујска”, која је одржана од 22. до 30. јула у селу Градац, у непосредној близини истоименог манастира. Колонија је, иначе, саставни део Рашких духовних свечаности, а ове године у њеном раду учествовало је 12 сликара из СЦГ, Француске, Белгије, Румуније, Италије и Јапана.

Током осам дана трајања Свечаности, припремљени су различити програми који су одржавани сваке вечери. Било је ту трибина, концерата, позоришних играка за одрасле и децу, изложби и промоција књига.

У сарадњи са Руским домом организован је и Дан руске културе, који је започео отварањем изложбе радова иконописца „Из Русије с љубављу: Савремена руска икона, архитектура књига”, а наставио се програмом за децу „Било једном у руским бајкама”.

...И

ТАЧКА

Мисли позитивно. Живела су некада давно у граду Б. два једнојајчана близанца, један у уверењу да је живот тужан, пун патњи и бола, а други са искреним убеђењем да нема лепше и веселије ствари на свету од живота самог – и обојица су била у праву.

◇
Резерва. Живео је некада давно у Б. један човек који се бавио безбројним стварима у животу, од фудбала до балета, од глуме до научних истраживања, али је у сваком послу дотерао само до позиције прве резерве, особе која одрађује припреме баш као и главни актери, али на крају не излази на терен или на бину, не путује на семинар, не уврштавају га у истраживачки тим, али му то саопштавају тек у последњем тренутку, уз извињење и обећање да ће – у случају да неко отпадне – он бити први позван, па је тако проводио дане и године чекајући прилику, али никако да се неко повреди, разболи, испадне из форме, посађа се са шефом, или макар ауто да га згази, и тако том несрећнику прођоше године у ишчекивању шансе коју је вишеструко заслужио али коју нико није био вољан да му пружи.

◇
Укратко. Тешко је бити кратак, закључи песник М. док је у једној реченици покушао да сажме своју биографију, јер то у ствари није уметност писања, него уметност одрицања, изостављања, литерарни аскетизам, и док је за писање нашироко потребан само таленат, за писање укратко је неопходан, пре свега – карактер.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАНУ

Трагом два хапшења

У Србији се дигла велика бура око објављивања огласа београдског адвоката Владимира Банићевића, у коме је навео да може да „одложи одлазак у затвор и да укине потерницу“ (!). И док неке његове колеге траже оштру реакцију Адвокатске коморе, други слежу раменима и кажу да је Банићевић само јавно изнео оно што други у четири ока обећавају клијентима. Било како било овај би оглас београдском адвокату могао донети уносне послове, јер се ових дана навелико говори о хапшењу једног Мароканца и једног Србина, иза којих стоје финансијски моћне, мада непријатељски настројене групације: муслиманска Ал каида и босанско-српски анти-хашки лоби.

Занимљиво је да обојица ухапшених имају заједнички именитељ – Босну Алије Изетбеговића. Млађани терориста Абделмазид Бушар (осумњичен за експлозију у Мадриду прошле године), није случајно одабрао уточиште на нашим просторима. Ал каида се на Балкану налази још од 1992. године, када је Осам бин Ладен од Алије Изетбеговића добио пасош Босне и Херцеговине. Касније су, преко наводне хуманитарне организације „Талибан интернационал“, на ратишта у БиХ долазили мувахедини, вехабисти и други исламисти. Исте године је у Калесији (код Тузле) формирана јединица „Ел Муцахид“ – били су то први кораци сада највеће терористичке организације на свету.

Треба нагласити да је хапшење Мароканца

у Београду други успех српских безбедносних служби на пољу расветљавања терористичког напада на Мадрид, 11. марта прошле године. Наиме, стручњаци БИА, уважени међу колегама у свету, анализирали су и трагове експлозива после напада у Шпанији. На основу њих утврдили су да је тада употребљен експлозив за каменоломе, а не за руднике како се до тада сматрало. У питању је разлика значајна за расветљавање техничких детаља злочина који је проузроковао пад владе Шпаније и повлачење њених трупа из Ирака.

Хапшење „крупне босанске зверке“ тј. Момчила Мандића, којем су ланце ставили у његовој црногорској „резиденцији“, представља озбиљан прекид у ланцу исхране Радована Караџића. У првој влади Републике Српске 1992. године обављао је функцију министра правде. У овдашњој јавности највише је довођен у везу с бившим министром полиције (у Изетбеговићевој влади) Алијом Делимустафићем, који је средином 2001. ухапшен у Београду. Мандић је кум и пословни партнер Делимустафића и био је његов заменик на челу босанске полиције пред избијање рата у БиХ. Његова пословна империја процењује се на око 100 милиона евра. У Босни га сада сумњиче за финансирање обезбеђења Радована Караџића, али и још неких хашких затвореника из Републике Српске. Мандић је ове оптужбе демантовао, али је признао да је „два пута Момчилу Крајишнику послао по четири-пет хиљада марака у Хаг – да има за кантину“.

Био је добар са Милошевићевим режимом, кад се и обогатио тргујући нафтом, финансирао је и Коштуничин ДСС... Остаје нејасно зашто је штедео на Милу Ђукановићу.

Б. В.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Почело исељавање израелског становништва из појаса Газе

Тешки дани за Израел

Јединице израелске војске ушле су прошле недеље у прво исељено насеље у Гази, неколико сати пошто је војска поставила рок од 48 сати за евакуацију свих јеврејских енклава на тој окупираној палестинској територији. Десетине војника ушло је у насеље Нисанит, како би обезбедили ову енклаву која је готово потпуно напуштена, рекли су очевици.

Израелски војници почели су да уручују обештења о исељењу становницима јеврејских насеља у појасу Газе, заједно са упозорењем да ће силом бити исељени у року од 48 сати уколико се добровољно не иселе. „Ово је болан и тежак дан, али је и историјски дан“, изјавио је израелски министар одбране Шаул Мофаз. Историјско повлачење Израела из појаса Газе почело је након 38 година окупације. Свако присуство Израелаца у том региону од сада се сматра нелегалним.

Истовремено са званичним означавањем почетка евакуације избили су и инциденти у појасу Газе у којима су учествовали насељеници незадовољни одлуком о напуштању својих ку-

Русија подржава исељење

Русија је прошле недеље поздравила почетак израелског повлачења из Газе као кључни корак ка подстицању мировног процеса на Блиском истоку. „Русија поздравља повлачење као важан догађај у палестинско-израелским односима“, каже се у извештају Министарства спољних послова. Министарство наглашава потребу спречавања инцидента који би могли да угрозе повлачење.

ћа у тој области. Први инциденти су избили у насељу Нева Декалим, које се сматра за главно у тој области, где су демонстранти разбили стакла на неколико возила и запалили аутомобилске гуме.

Израел планира да до 4. септембра напусти насеља у Гази и четири на Западној обали, а комплетно повлачење требало би да буде завршено у октобру. Израелци ће, како је договорено са Палестинцима, уништити јеврејске куће, а палестинска управа жели да изгради стамбене зграде за 1,4 милиона Пластинаца у Гази.

Унилатерално повлачење Израела последица је дубоке политичке промене коју су узроковала два донекле контрадикторна уверења што су карактерисала политику премијера Аријела Шарона након 2003: прво, да „путна мапа за мир“ што су је иницирале Сједињене Државе не води никауда, и друго, да је статус кво недржив. Према Шароновом схватању, извесно не може бити будућности за 9.000 јеврејских насељеника који живе међу 1,2 милиона Пластинаца у Појасу Газе. Отуда је, у одсуству преговора, унилатерално повлачење једини разуман корак према деескалацији и стабилизацији.

У међувремену, Шарон је платио високу цену своје политике. Две десничарске партије напустиле су његову владајућу коалицију, он је изгубио већину у сопственој партији Ликуд, а његов министар финансија Бењамин Нетанјаху напустио је владу. Шарон је успео да задржи парламентарну већину тек кад је у свој кабинет укључио Лабуристичку партију Шимона Переса.

Питање је, наравно, шта ће се догодити након повлачења из Газе. Многи су у влади на почетку били скептични око дезангажовања, али су схватили да је то – као што би се рекло у Вашингтону – „једина игра која пролази“. Међу њима, као и међу Палестинцима, осећа се нада да ће после повлачења из Газе бити могуће вратити се „мапи пута за мир“ и обновити преговоре који ће водити коначном споразуму између Израела и Пластинаца.

ТЕКУЋА ТРАКА

Терориста ухапшен у Београду

Мароканац Абделмазид Бушар (22), осумњичен за терористичке нападе које је Ал каида извела у Мадриду 11. марта прошле године, ухапшен је на београдској железничкој станици јер је код себе имао лажни ирачки пасош на име Мидхад Салах. Бушар је побегао из стана у предграђу Мадрида, непосредно пре упада шпанске полиције 3. априла 2004. године. Приликом те акције, седам терориста је активирало експлозив да би избегли хапшење, и при том су сви погинули, као и један полицајац.

Бизнисмен ухапшен у Будви

Црногорска полиција је на захтев Државног суда БиХ ухапсила у Будви најбогатијег Србина из Босне, контроверзног бизнисмена Момчила Мандића. Он је по хитном поступку предат босанским властима, које су још у септембру 2003. године за њим расписале међународну потерницу „због сумње да пружа подршку појединим хашким оптуженицима“.

Мандић је у Србији већ једном хапшен за време акције „Сабља“ због сумње да је повезан са „земунским кланом“ Душана Спасојевића званог Шиптар.

Претња смрћу Верану Матићу

РТВ Б92 поднео је тужбу против Петра Лазовића, саветника за медије министра за капиталне инвестиције Велимира Илића, за дела увреде, клевете и угрожавања сигурности. Тужба је уследила након претње смрћу директору РТВ Б92 Верану Матићу, изречене током конференције за штампу министра Илића одржане на Копаннику. И док новинарска удружења, политичке партије и јавност у Србији осуђују овај чин и траже реакцију српске Владе, саветник Лазовић демантује да је претио смрћу и каже да је Матићу „само“ упутио псовке.

Зближавање две Кореје

Званичници Северне Кореје посетили су прошле недеље први пут јужнокорејску националну скупштину као симболичан гест помирења две државе. Посета парламенту уследила је три дана након заједничке прославе 60. годишњице од ослобођења корејског полуострва од колонијалне владавине Јапана. „Сада је битно успоставити стварну сарадњу између две државе. Јужна и Северна Кореја би требало да удруже своје циљеве“, изјавио је председник скупштине Ким Он Ки. Он је предложио разговоре између законодаваца Јужне и Северне Кореје и да би требало „да повећају разумевање о погледима Северне Кореје“. Он је обећао спровођење закона који би помогли обнављању односа двеју земаља.

Јапан се извињава

Азија је прошле недеље обележила 60. годишњицу од пораза Јапана у Другом светском рату одавањем поште жртвама и захтевом за извињење, док је јапански лидер покушао да ублажи ране извињењем за „велику штету и патње“ које је Јапан нанео својим суседима. Бес помешан са тугом обележио је јучерашњи дан, када су поново подстакнуте тензије између Токија и земаља које је Јапан заузео пре неколико декада. Јапански премијер Јуниhiro Коизуми изразио је „дубоко и искрено извињење“ због колонизације и истакао да његова земља никада неће заборавити „ужасну лекцију“ рата који је окончан 15. августа 1945.

Поклоничко путовање по манастирима Србије и Црне Горе

Програм обухвата делом већ познате манастире, у које се увек радо враћамо. Једна трећина манастира је и за оне који често путују у овој организацији неоткривена. У матици боравак организује „ДОБРОЧИНСТВО“, Туристичка организација Српске православне цркве. Цена аранжмана је 220 евра. Аранжман обухвата дневни доручак и вечеру са ноћењем у наведеним хотелима. Аутобус ћемо организовати по броју пријављених особа и тај трошак ће се одредити према пређеним километрима/особа.

Контакт телефони за пријаве су:

Пенка Весић: 06 20 399 65 65

Петра Остојић: 06 20 911 83 76

Нада Добози – Недучин: 06 62 310 195

ОБИЛАЗАК МАНАСТИРА

9–16. септембар 2005.

➤ 1. дан: БУДИМПЕШТА – ДЕСПОТОВАЦ

Полазак из Будимпеште у раним јутарњим часовима. По доласку у Београд обилазак манастира Ваведење и гроба почившег епископа будимског Данила. Потом обилазак краљевског комплекса Бели двор на Дедињу. Обилазак Храма светог Саве. Наставак путовања у Деспотовац. По доласку у хотел „Лисине“ недалеко од Деспотоваца, смештај, вечера, ноћење.

➤ 2. дан: ДЕСПОТОВАЦ – ВРЊАЧКА БАЊА

Доручак. Обилазак манастира Манасије и Раванице, музеја у Јагодини и манастира Љубостиња. По доласку у Врњачку бању, смештај у хотел, вечера, ноћење.

➤ 3. дан: ВРЊАЧКА БАЊА – НОВИ ПАЗАР

Доручак. Одлазак и обилазак манастира Жича, Студеница, цркве Нова Павлица и манастира Сопотани. По доласку у Нови Пазар, смештај у хотел, вечера, ноћење.

➤ 4. дан: НОВИ ПАЗАР – КОТОР

Доручак. Одлазак у Беране и обилазак манастира Ђурђеви Ступови. Наставак путовања. По доласку у кањон Мораче обилазак манастира Морача. Наставак путовања према Црногорском приморју. По доласку у Котор, смештај у хотел, вечера, ноћење.

➤ 5. дан: КОТОР – ОСТРОГ

Доручак. Одлазак и обилазак манастира Светих архангела на Превлаци. Потом одлазак у Котор и обилазак цркава: Св. Николе и св. Луке. Наставак путовања у Цетиње. Обилазак Цетињског манастира и Биљарде. Наставак путовања у манастир Острог. По доласку, смештај у конак Доњег манастира. Одлазак до Горњег манастира и целивање моштију Светог Василија. Ноћење.

➤ 6. дан: ОСТРОГ – ДУРМИТОР

Полазак за Никшић и обилазак Саборне цркве. Наставак путовања до манастира Пива. По доласку на Дурмитор, смештај у хотел, вечера, ноћење.

➤ 7. дан: ДУРМИТОР – ТАРА

Доручак. Обилазак манастира Милешева, Бања и Рача. По доласку на Тару, смештај у хотел, вечера, ноћење.

➤ 8. дан: ТАРА – СОКОГРАД – БУДИМПЕШТА

Доручак. Одлазак и обилазак манастира Светог Николе у Сокограду. Полазак из манастира. Наставак путовања у манастир Крушедол. Наставак путовања према Будимпешти.

Балканска музика

на таласима **Civil Rádió FM 98 Mhz**

У оквиру радијског програма **27. августа између 18 и 19 сати**. Уредници програма су Габор Ередич и чланови оркестра Шендерге.

У организацији Српског позоришта у Мађарској

Вече оперетне музике у Ловри

одржаће се **10-ог септембра 2005.**

са почетком у **20 сати**

на **Летњој позорници у Ловри**

У програму учествују глумци будимпештанског Оперетног позоришта Жужана Чонка – примадона, Јожеф Јанкович – бонвиван, Моника Вашар – субрет и Атила Бардоци – комичар. Музика: Лехара, Калмана и Штрауса. Цена карте: 1.000,- Фт. Карте се могу набавити у Самоуправи Ловре и на лицу места на дан представе.

XIII Ликовна колонија

Сентандреја 2005

Српска самоуправа у Зуглоу – Будимпешта XIV квартал и Галерија „Перо“ – Београд, у сарадњи са Самоуправом града Сентандреје, Српском месном самоуправом у Сентандреји и Сентандреским српским клубом срдечно вас позивају на **ОТВАРАЊЕ ЗАВРШНЕ ИЗЛОЖБЕ** које ће се одржати

27. августа 2005. (субота) у 19.00 сати

у **Градској кући у Сентандреји**

(Сентандреја, трг Градске куће 3)

Изложбу отварају: *Горица Мојовић*, секретар за културу Града Београда • *Габор Мијакић*, градоначелник Сентандреје • *Тијана Палковљевић*, помоћник директора Галерије Матице српске.

Наступа цез-група Јасна & Балканеска.

После отварања изложбе дружење у Српском клубу.

Роштиљ и пиће обезбеђује сентандрејски ресторан „Корнер“.

Учесници XIII српске ликовне колоније у Сентандреји – из Србије: *Даница Баста*, *Душан Микоњић*, *Јелена Мишић*, *Љубица Николић*, *Милан Парадиновић*, *Љиљана Стојановић*; из Италије: *Клаудија Кијанучи*; из Мађарске: *Магда Ваго*, *Андрас Вег*, *Агнеш С. Варга*, *Едит Финта*; из српске заједнице: *Милан Ђурић*, *Горан Димић*.

Остварење колоније су помогли:

• *Државна фондација за мањине у Мађарској* • *Државни фонд за културу Мађарске* • *Пештанска жупанија* • *Самоуправа града Сентандреје* • *Град Београд* • *српске месне самоуправе Сентандреје, III, IX и XIX кварта Будимпеште* • *Српска самоуправа у Будимпешти*.

Сустрет српских самоуправа и породични спортски дан 2005.

Гед, **1. октобар 2005. (субота)**

који организују Самоуправа Срба у Мађарској и Српска самоуправа у Геду.

У оквиру наведене манифестације предвиђени су следећи програми:

– разни програми за децу: ликовна занимања, рукотворине, језичка такмичења, такмичења у спретности,

– специјалитети српске кухиње,

– фудбалски турнир. Писмене пријаве такмичарских екипа слати на адресу Самоуправе Срба у Мађарској (1055 Будимпешта, улица М.Фалка бр.3.) тел/факс 06 1 / 331-5345; 269-0638. По пријему пријаве шаљемо вам на Вашу адресу уплатницу и рачун. За учешће се плаћа 20.000 Фт по екипи. Рок за пријаву екипа је 15.септембар 2005.

Очекујемо све заинтересоване, старе и младе; оправдајмо назив породични спортски дан!

Слава у Ловри

одржаће се **28. (у недељу) и 29. (у понедељак) августа**

➤ 28-ог у 10 сати Св. Литургија у Српском Ковину, у 16 сати вечерње у Ловри.

Увече одржаће се бал у Ловри, свирају «Весели Војвођани» и Мића Јанковић.

➤ 29-ог у 10 сати Св. Литургија у Ловри.

Увече, наступ КУД-а «Весели Сантовчани» уз пратњу оркестра «Зора» под руководством Крунослава Агатића Киће.»

CNN

Недељни лист Срба у Мађарској.
Адреса: Srpske narodne novine, 1065
Budapest, Nagymező u. 49. Телефон:
475-0654. Главни уредник: Милан
Степанов, секретар редакције:
Милица Вукајловић. Оснивач и

издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков. Финансира се на основу мањинског закона из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампа: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководилац: Карољ Сабо. ✦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.comp-press.hu/cnn2000 E-mail: stepanov@freemail.hu

HU ISSN 1215-072 x

Св. Игњатије Брјанчанинов

Удео душе после смрти (1)

Фото: Иван Јасинић

У то време, када тело усни смртним сном, шта се дешава с душом? Реч Божија нам открива да се наше душе, по разлучењу свом од тела, зависно од испољеног опредељења у земаљском животу, присаједињују или силама добра, или силама зла, Ангелима светлости, или палим анђелима. С ангелима оне чине, по својој природи, једну врсту бића, делећи се по каквоћи, слично њима, што је последица слободне воље бића, првобитно непорочних и светих. Непосредне доказе за то налазимо у Светом Писму и у списима Светих Отаца. Господ је обећао покајаном разбојнику скоро пресељење душом с крста у рај. *Заиста ти кажем, рекао је Он њему, данас ћеш бити са мном у рају.* Страдалник, убоги Лазар, однесен беше по кончини својој Ангелима до места у рају, названог наручјем Аврамовим, а када је умро немилосрдни богаташ који се веселаше у време земнога живота *сваки дан сјајно*, бачен беше у ад. Душе праведника, разлучивши се од тела, озарују се блаженством на небу, у очекивању васкрсења тела, како казује тајновидац Јован Богослов; у аду, у страшним мукама, чекају га грешници. (...) Навешћујући о свом другом доласку и Страшном суду, Господ је казао да ће Он тада рећи праведницима што Му стоје с десне стране: *Ходите благословени Оца мојега; примите Царство које вам је припремљено од постања свијета; а грешницима који Му стоје с леве стране рећи ће: Идите од мене проклето у огањ вјечни који је приправљен ђаволу и анђелима његовим.* И то је неоспорно да ће плата како праведника, тако и грешника, бити сасвим различита. Праведност Божија узвратиће сваком човеку *по делима његовим.* Није само безбројно

мноштво небеских обитељи, по сведочењу Спаситеља, но и ад има мноштво разних тамница и разноврсног мучења: ко је сагрешио у знању *биће много бијен*, а ко је сагрешио у незнању *биће мало бијен.*

Хришћани, само православни хришћани, који су уз то водили благочестив живот на земљи, или су себе очистили од грехова искреним покајањем, исповешћу пред духовним оцем и исправљањем себе, наследиле заједно са светлим Ангелима вечно блаженство. Супротно њима, безбожни, то јест у Христа неверујући, злочестиви, то јест јеретици и они од православних хришћана који су проводили живот у гресима, или пали у било који смртни грех и нису исцелили себе покајањем, наследиле вечно мучење заједно са палим анђелима. Патријарси Источно Васељенске Цркве у посланици својој кажу: „Душе људи палих у смртне грехе, који на самрти не показаше очајање, него се пре разлучења од овог живота покајаше, само не стигоше да принесу никакве плодове покајања, као што су: молитве, сузе, коленапреклоњења на молитвеним блдењима, срдачна скрушеност, тешене невољних и испољавање вере делима љубави према Богу и ближњима, што све Саборна Црква од самог оснивања сматра богоугодним и благопотребним – душе таквих људи низлазе у пакао и подносе казне за грехе које су учиниле, не лишавајући се, међутим, наде на олакшање од њих. А олакшање ће добити они по бесконачној благодати, молитвама свештеника и добротворењима која се чине за умрле, а посебно силом Бескрвне Жртве коју појединачно приноси свештеник за родбину сваког хришћанина, и уопште за све што свакодневно приноси Саборна и

Апостолска Црква.” *Страшна је смрт грешника*, каже Писмо, а за благочестиве она је прелазак из метежи и вреве овога света у ненарушиво спокојство, из непрекидног мучења у непрестано и бескрајно блаженство, прелазак са земље на небо и сједињење са безбројним мноштвом свих људи. У ненаситом созерцању Бога и неугасивом огњу љубави ка Њему одвија се виши степен блаженог живота небожитеља.. Преподобни Макарије Велики овако расуђује о томе: „Када исходи из тела душа човечија, тада се одвија нека велика тајна. Ако је она била потчињена греху, онда јој прилазе чопори демона и анђели противљења и силе таме и одводе душу у своју област. Овоме се и не треба чудити, као нечем необичном. Ако се човек, још у овом животу, њима покорио и потчинио, и начинио се

њиховим робом: тим пре, када одлази из света, бива њима заплењен и поробљен. Тако је и у супротном случају, при добром устројству душе: свете Божије слуге већ сада окружују Ангели и чувају их и прате духови светлости. А када из тела изађу, хорови Ангела одмах прихватају њихове душе, односе их на своју страну, у царство светиње, и приводе их Господу.”

Већ само то: што је душама човечијим предодређено једно место обиталишта, исто блаженство и иста казна као и ангелима, довољан је показатељ да су душе – бића у свему подобна ангелима. То је очигледно и из речи које је Господ више пута наводио, говорећи да су праведни људи, по васкрсењу, слични и равни Ангелима. Древним праведницима Аврааму, Лоту, Јакову и другима, Ангели су се јављали у људском облику, тако да они нису одмах знали да су им дошли бестелесни, а не људи. По васкрсењу Христовом, Ангели су се јавили Женама Мироносицама у људском лику одевени у сјајно беле ризе. У време вазнесења Христовог они су се јавили Апостолима такође у људском облику, одевени у белу одежду. Свети Оци су често виђали Ангеле у блиставосјајним хаљинама, а демоне – као црне наказне утваре. Господ је, по свом васкрсењу, изненада стао међу Апостоле, који беху на окупу у соби. Апостоли су се уплашили, мислећи да виде духа; но Господ их је умирио, објаснивши разлику између појаве духа и Свога јављања у прослављеном телу. *Што сте збуњени*, рекао им је Он, *и зашто такве помисли улазе у срца ваши? Видите руке моје и ноге моје, да сам ја главом; опипајте ме и видите; јер дух нема тијела и костију као што видите да ја имам.* Овде није речено да дух нема никаквог облика. То је недовољно: остављено је да се закључи да духови, то јест Ангели и душе, имају облик; речено је само да они немају тела и костију које је сачувало тело Христово и у свом прослављеном облику. (...) *(Из књиге „Слово о смрти“)*

Епископ Григорије Лебедев

Свето јеванђеље по Марку (Духовна размишљања)

35. И говораше им (Христос ученицима): Еда ли се светиљка доноси да се метне под суд или под одар? А не да се на свећњак постави? (Мк. 4,21)

Пошли смо ка Христу – значи, запалили смо светиљку. „Ја Сам светлост свету” (Јн. 9,5), и од те јединствене Светлости ми смо запалили огањ у својој души. Запалили смо зато да бисмо у светлости ишли за Светлошћу. Зашто ми пригушујемо своју светлост? Упалимо – угасимо, упалимо – угасимо. Као неразумна деца. И сами знамо да је то лоша игра! Јер остајући у тами страдамо и мучимо се.

И ко ће, када упали лампу, да је стави под суд или под кревет? Свак ће је ставити на постоље. И ти подигни лампу душе – Божанску Светлост – у висину, да се не би запрљала, да би њена светлост осветљавала све путеве срца, и да би све у теби било неугасиво светло, чисто и пријатно.

И запамти: пошао си за Христом – значи, запалио си светиљку. Покривати ту светиљку је потпуно бесмислено, као када би запаљену свећу ставио под суд и тако седео у мрачној одаји.

Не заклањај Божанску Светлост и не скривај се од ње!